Nro 101.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 18. GRUDNIA ROKU 1798. we WTOREK.

DEKLARACYA

Względem przepiſow zachować ſię maiących w Połowie i handlu Sledziowym dla wszyſtkich ogulnie Państw Monarchii Pruſkiey; po zamknięciu czyli rozeyściu ſię odnowioney na dniu 28. Sierpnia 1787 Roku Kompanii do tego celu exyſtuiącey.

Gdy Kompania do intereſsu Połowu Sledzi kraiowych w *Emden* poſtanowiona, a na dniu 28. Sierpnia 1787. Roku odnowiona, w Mieſiącu Wrześniu 1799. rozeyść ſię ma; Król Jmć uznał zatym bydź rzeczą odpowiadaiącą troſkliwości dla dobra kraiow swoich poświęconey, wziąść na dokładną uwagę; iakimby ſpoſobem zmienić należało warunki, i przepisy, którym Połów Sledzi i handel tego rodzaiu na dal podlegać maią, aby wolność handlowa w tym względzie naymniey, nie bydź może ścieśnianą była przymuſem i uciążliwemi uſtawami.

Król Jmć nie może nie uznać, iż Kompania dotąd exyſtuiąca, była nader pożyteczną dla cyrkulacyi pieniężney i czynnego mieszkańcow kraiowych zatrudnienia: iednak zważywszy że ponieważ taż kompania ugruntowanie ſwoie winna ieſt ſwey dotąd trwaiącey exyſtencyi i nadanym ſobie Przywileiom, oſądził; iż warunki, pod któremi była poſtanowioną, dla dobra uboższey klaſsy ludu i bez szkody ſameyże kompanii mogą bydź nieco ścieśnione.

N. Pan ſtanowi zatym: że lubo kompania dotąd exyſtuiąca począwszy od 1. Września 1799. bez oznaczenia liczby lat mieć będzie ieszcze na dal ſwą exyſtencyą, tak, iako inne Towarzyſtwa handlowe: oraz używać korzyści z protekcyi rządu kraiowego i Prawa wynikaiących: iednak każdemu z poddanych Pruſkich ma bydź zoſtawiona wolność uzbraiania ſtatkow śledziowych i wypływania z niemi na morze, a to pod warunkiem iak nayściśley zachować ſię winnym:

Iż każdy tego rodzaiu ſtatek czyli bat Rybacki za pozyſkać ſię maiącym w tey mierze Liſtem czyli zaświadczeniem, będzie w kraiu budowany, iedynie na właſny poddanych kraiowych rachunek wyſtawiony, wyprawiony, i należycie do ſprowadzenia Sledzi uſpoſobiony.

Ktoby zaś tey uſtawie ſprzeciwił ſię, lub nazwiſka ſwego dla Rybakow zagranicznych w celu naprowadzania obcych Sledzi pożyczał, i o to był przekonanym: nie tyko wolność handlu tego na zawsze utraci; ale nadto konfiſkacyą ſtatkow i towarow, a nawet podług okolczności oſtrzeyszemi ieszcze ſtopniami kar uciążony będzie.

Gdy każdy z *Fryzyi* wſchodniey Połów Sledzi prowadzący, przez uſtawę ninieyszą zniewolonym będzie, dla właſnegu pożytku złączyć ſię z kompanią; tak więc z tego powodu, iako i dla innych ważnych przyczyn kompanii teyże dozwolono ieſt, uzbraiać z tamtąd ſtatki śledziowe, i z niemi wypływać. Jednak Król Jmć wyraźnie chce zachować dla ſiebie Prawo czynienia w pewnych przypadkach niektórych od tego prawidła excepcyi; a nawet nadawania poddanym *Fryzyi* wſchodniey oſobnych do tego Konſenſow, za poprzedzaiącym roztrząśnieniem i przeyrzeniem ſię w zachodzących z tego względu okolicznościach.

Sledzie pułnocne *Gothenburgſkie*, lubo co do dobroci podleysze, iednak tańsze, niżeli *Emdeńſkie*; a dla uboższey klaſsy ludu ſłużące za zwyczayny poſiłek: które iednak dotąd mogły były bydź wprowadzane, tylko do Prowincyow, gdzie kompania miała ſkłady ſwoie, i to za paszportami i wysoką opłatą cła; na przyszłość, czyli po zakończeniu terminow kompanii, będą mogły bydź wpuszczane do wszyſtkich Państw Pruſkich; bez żadnego ograniczenia za opłatą Podatku nie wielkiego, który niżey ieſt oznaczonym.

Rownież i wprowadzenie Sledzi hollenderſkich nie będzie zupełnie zabronione. Jednak dla zabieżenia niepotrzebney, owszem szkodliwey dla Połowu kraiowego do nich konkurrencyi; Król Jmć Podatek niżey wyrażony włożyć na nie poſtanowił.

Lecz ani kompania, ani tym mniey którykolwiek z Rybakow połowem Sledzi bawiący ſię: nie będą mogli czynić w czaſie naſtępnym żadney pretenſyi do opłat na Sledzie zagraniczne włożonych: owszem wszelkie w tym względzie przez Towarzyſtwo wzmiankowane w R. 1788 poczynione układy, znoszą ſię wyraźnie mocą ninieyszego urządzenia. Przeciwnie od każdego ſtatku czyli batu rybackiego kraiowego, który aktualnie wypłynął i należycie był uzbroionym, a 20. łasztow i wyżey noſi na ſobie; wydział celny generalnego Dyrektoryum (do którego kassy opłaty na przyszłość wybierać ſię maiące wpływać maią: a z nich wydatki ninieyszym urządzeniem przepiſane, zaſtępowane będą) nadgrodę roczną w ſummie 300 Talarow na lat 10. zacząwszy od 1. Września 1799. opłacać będzie.

Dotąd nie było we zwyczaiu; aby kompania utrzymywała właściwe ſkłady ſwoie w *Berlinie* i *Magdeburgu*: lecz wszelkie partye Sledzi adressowała zawsze do niektorych kupcow hurtownikow, od ktorych inni ze ſtratą 10. procent brać one byli przymuszeni: Król Jmć przymus ten znalazł bydź szkodliwym, zwłaszcza: iż ciągnie za ſobą niepotrzebne Towaru tego podrożenie: wolno ma bydź zatym na przyszłość każdemu z kupcow aż do oſtatniego Września czynić zapisy na Towar tego gatunku proſto u kommissarzow kompanii. Tego zaś, ktory podobne czynić będzie zapisy, ieſt rzeczą, umowić ſię względem warunkow zapłaty, i mieć ſtaranie o iak naydokładnieyszą konserwacyą Sledzi. Zaś Kommissarze kompanii ſą obowiązani: każdego z zapiſuiących w Towar dobry i odpowiadaiący cenie opatrzyć: nie uwodząc ſię względami dla kupcow ryczałtowych czyli hurtownikow. Co ſię tycze Podatku na obce Sledzie, takowy oznacza Król Jmć w ſpoſobie naſtępuiącym:

W Prowincyach: Litewſkiey, Pruss wſchodnich, zachodnich, południowych i nowo wſchodnich; oraz Pomeranii i Szląſka od beczki Sledzi hollenderſkich; Talar i sześć dobrych groszy płacić ſię będzie. Zaś w Prowincyach: Marchii Elektorſkiey, Nowey Marchii, Magdeburga, Halberſztadu: iako Sledzi hollenderſkich niepotrzebuiących: ktore oraz Sledzi *Emdeńſkich* rowney dobroci doſtać mogą; opłata takowa tym ſpoſobem wybierać ſię ma.— W Mieſiącu Lipcu od sztuki Sledzia hollenderſkiego 2. dobre grosze, od pierwszego, aż do oſtatniego Sierpnia, od beczki takichże Sledzi 20. Talarow.— w Wrześniu i naſtępuiących mieſiącach aż do oſtatniego Marca od beczki 12. Talarow— w naſtępnych zaś mieſiącach od beczki 6. Talarow.

Jednak Taxa takowa ma tylko ſłużyć w czaſach zwyczaynych: w nadzwyczaynych zdarzeniach bowiem Kròl Jmć zachowuie ſobie zniżente lub podwyższenie tey opłaty.

Dla dobra zaś klaſsy udu uboższey nie tylko uchyla ſię wszelka opłata impoſtowa od Sledzi pułnocnych dotąd wybierana; zaczynaiąc od 1. Września 1799. Roku, ale nadto od beczki tychże Sledzi we wszyſtkich Państwach Jego K. Mci z tey ſtrony *Wezery* mały tylko Podatek 6. dobrych groszy od beczki wybierany bydź ma.

Ponieważ w Hrabſtwie *Hohenszteyſkim* dozwolono było wprowadzać śledzie za opłatą 8miu dobrych groszy od beczki; uſtawa takowa więc ma zoſtać i na dal w ſwoiey mocy.

W Pruſsach Południowych i Nowo-Wschodnich, oprocz podatku tu wymienionego, ma być ieszcze opłacane cło podług nayniższey Taryffy Szląſkiey: przez co obydwie te nowe Prowincye zrównane ſą z dawnemi Państwami, w ktorych opłata takowa celna wybieraną być musi.

Podatek tranzytowy dotąd exyſtuiący, po 6. dobrych groszy od beczki; tam, gdzie dotąd był wybierany, i na dal zachowuie ſię.— Od śledzi w obce kraie idących, podatek akcyzowy w Pruſsach wschodnich w ſpoſobie zwyczaynym będzie boniſikowany.

Nikt zaś bez różnicy wyłamywać ſię nie może od opłaty podatkow, urządzeniem ninieyszym poſtanowionych, gdyż te po większey części przeznaczone będąc na wydatki nadgrod za połow śledzi kraiowych, muszą ſtanowić fundusz na ożywienie przemyſłu narodowego.

Z drugiey zaś ſtrony kompania winna ieſt opatrywać szczegulniey w doſtateczną ilość dobrych śledzi za cenę ſprawiedliwą, Prowincye naſtępuiące: *Marchią Brandeburſką*, *Marchią nową Magdeburg*, *Halberſztad*, bo w tych kraiach znaczna opłata na śledzie Hollenderſkie ieſt włożoną.

Tak więc kompania, iako i każdy rybak połowem śledzi bawiący ſię, zoſtawać będą w tym celu pod szczegulnieyszym naywyższego Rządu Kraiowego dozorem, a na uczynioną do ſiebie rekwizycyą, ſkładać winni regeſtra połowu, ſprzedaży, i wielości kosztow, aby można ztąd przekonać ſię, czyli przez zaniedbane doſtarczanie Prowincyom wyżey wzmiankowanym wielości potrzebney tegoż towaru, nie poszukuią na innych targach znacznieyszego dla ſiebie zyſku, gdyż do tego podług ſprawiedliwości nie prędzey mogą być przypuszczeni, do poki potrzeby kraiowe z tego względu nie ſą zaspokoione; zwłaszcza, iż wsparcie które im Rząd czyni, do tego iedynie ieſt wymierzone celu.

W przypadku gdyby Królowi Jmci donieſiono było, że ktokolwiek waży ſię poſtępować wbrew przepisom ninieyszym, N. Pan zachowuie ſobie w takim razie wydać potrzebne na przeciw kontrawencyom takowym urządzenia, gdyż lubo połow śledzi kraiowych zaſługuie na wſparcie rządowe, iednak poddani J. K. Mci nie powinni doſtępować onego drogą monopolium w ſpoſob nieſłuszny i zamiarom urządzenia ninieyszego przeciwny. Jeżeliby zaś przez niezwrotne natury zdarzenia, połow śledzi kiedykolwiek nie udał ſię, i to doſtatecznie bylo dowiedzionym; kompania będzie tylko obowiązaną, to co ſię ułowi, rozdzielić między prowincye, w których mieć winna ſwe ſkłady.

Na przyszłość, ieżeliby okoliczności czasu wyciągały odmiany głównieyszych tą Deklaracyą obiętych urządzeń, które tak dalece oſoby połowem śledzi bawiące ſię intereſsuią; Kròl Jmć roſkaże one, gdy będzie można, na dwa lata przed tym, do publiczney podać wiadomości, aby każdy w ſtoſunkach ſwoich handlowych mógł przedſięwziąść kroki, tymże odmianom odpowiadaiące. —*Dan w Berlinie dnia 30. Września 1798. Roku.*

(L. S.) FRYDERYK WILHELM.

Baron HEINITZ. STRUENSEE.

---

z Londynu dnia 30. Liſtopada.

Dnia wczorayszego obchodzono tu z wielką uroczyſtością zwycięztwo Admirała *Nelson*, przez nabożeńſtwo publiczne, na którym znaydował ſię Król i z ſwoią familią, Parlament i urzędnicy miaſta. Krolowa i krolewny miały bukiety z dębowych liści i laury. Przed prezzdentem miaſta szła muzyka graiąca hymn *Rule Britannia*. W każdym kościele osobne było nabożeńſtwo i kazania ſtosowne do teraźnieyszego ſtanu politycznego.— Nasze gazety zawieraią w ſobie ważne wiadomości o *St. Domingo* z liſtow pisanych z tey wyspy pod dniem 2go Października. — Po uſtąpieniu z Dyſtryktow, które *Anglicy* mieli w ſwoiey poſseſsyi, kommiſsarz *Francuzki Hedouville* ogłoſił uwolnienie wszyſtkich murzynow, ale oraz nakazał, ażeby ci rolnicy odbywali nadal ſwe prace pod warunkiem, iż trzecia część dochodu ſtanie ſię ich właſnością, druga część należeć będzie do Rzpltey, a trzecia do właścicielow plantacyow, i że wszyscy biali mieszkańce, którzy ſię znaydowali w uſługach *Anglij*, będą oddalonemi, a dobra ich iako emigrantow, na pożytek osady zoſtaną ſkonfiſkowane.— W tymże czaſie Generał Murzynow *Touſſaint-Louverture* wydał inną proklamacyą, w którey ogłasza powszechną amneſtyą; wzywa wszyſtkich emigrantow, czyli zoſtawali lub nie w ſłużbie *Angielſkiey*, ażeby powrocili, przyrzekaiąc im bespieczeńſtwo i zaſłonę; uwalnia także murzynow, lecz pod warunkiem, iż ieszcze przez pięć lat prace ſwoie odbywać będą, i że przeſtaną na czwartey części dochodu, z którego właściciele będą ieszcze mogli wytrącić koszta na ich utrzymywanie. Mniemaią tam, iż kommiſsarz *Hedouville* maiący nader małą liczbę ſtronnikow, odeſłany będzie do *Francyi*, a z poſtępku G. *Touſſaint-Louverture* wnoszą powszechnie, iż w czaſie uſtąpienia *Anglikow*, podpisana była między nim, i Generałem *Angielſkim Maitland* konwencya na mocy którey wyspa *St. Domingo* zoſtanie uznana za niepodległą, pod protekcyą Krola *Angielſkiego*, a koloniści posyłać będą ſwoie płody do *Anglij* pod konwoiem *Anglikow*, w zamianę zaś odbierać będą towary ich rękodzieł, na których im zbywa.— Jedna z naszych miniſteryalnych gazet zapewnia, iż w ſamey rzeczy zaszła podobna umowa między Generałem Murzynow i G. *Maitland*. *Touſſaint-Louverture* w początkach rewolucyi był niewolnikiem; w czaſie domowych rozruchow nabył wielkiego u ſwoich współziomkow kredytu; wyſłał do ſkonfederowanych kraiow ſwoiego Pana do którego nader był przywiązanym, i posyłał mu tam różne zaſilenia; od nieiakiego czasu przywołał go na powrot, i oddał mu iego poſseſsye. Dla ieńcow *Angielſkich* zawsze wielkie okazywał względy.— Z dziewięciu liniowych okrętow zabranych pod *Abukir*, trzy uznane będąc za niezdolne do ſłużenia, zoſtały zatopionemi, ieden pozoſtał w *Gibraltarze*, i użytym będzie na magazyn, a pięć znayduie ſię w *Lizbonie* dla naprawy; cztery z nich ſą wcale nowe, wybudowane w *Tulonie*.— Na wyspie *Wight* czynią z pospiechem wielkie przygotowania na taiemną wyprawę.

Od śmierci *Wolffa Tone*, wszyſtkie ſądy woienne w *Irlandyi* przez Lorda *Cornwallis* znieſione zoſtały, i ſprawy przeſtępſtw politycznych, ſądom cywilnym są oddane.— Dowodzca *Hacquet* w *Athlone* roſtrzelanym zoſtał. Jak daleko inſurgenci posuwaią ieszcze okrucieńſtwa swoie, widzieć ztąd można. iż niedawno w *Enniscorthey* iednego człowieka żywcem na własney kuchni iego upiekli, a iedney kobiecie rozpalone żelazo w ciało wrazili.— Eſkadra *Brytańſka* która dotąd port *Alexandryiſki* w oblężeniu trzyma, ſkłada ſię z trzech liniowych okrętow, i trzech fregat.— Do *Indyow wschodnich* 8. regimentow ma być wyſłanych.— W *Cadix* imie Admirała *Nelson* kilka-krotnie było zawieszone na drzwiach tamteyszego konsula *Francuzkiego*,— ziednoczenie *Irlandyi* z

W. *Brytanią* w teraźnieyſzych okolicznościach do dalszego czasu ieſt odłożone. — Adjutant Generała *Humbert La Roche* uznany za *Irlandczyka*, wkrotce ma być do indagacyi pociągnięty. — Pewne Mocarſtwo ma teraz otrzymać od *Anglij* poſiłki pieniężne 100,000. funt: ſter: co mieſiąc, ktòrey to summy część w towarach przyſtawiona będzie. — *Pitt* chce ieszcze ſprzedać czynsze duchowne. Wniosł także w parlamencie, aby bill ktòrym Krol umocowany ieſt woyſko do *Irlandyi* posyłać; a ktòremu w przeciągu mieſiąca termin upływa, ieszcze na dalszy czas mògł być utrzymanym. Wprawdzie (rzekł) milicya dopomogła do przytłumienia insurrekcyi *Irlandzkiey*, nie tyle iednak aby ſię iuż bez niey w *Irlandyi* obeyść można było.

Mowa ktòrą ſekretarz ſtanu Lord *Grenville* na dniu 20. miał w parlamencie, umieszczona ieſt we wſzyſtkich pismach publicznych, iako wſkazuiąca ſyſtemat naszego departamentu intereſſow zagranicznych. Oto są znakomitsze z niey wypisy: „W poſtępowaniu miniſtrow ieżeli co naganić można, to chyba okazanie ſkwapliwey ſkłonności do pokoiu. Był w prawdzie czas taki, kiedy *Francya* w biegu zwycięſtw ſwoich, tym warunki przepisywać mogła, którzy żądali pokoiu. Była chwila, kiedy niepodobną było rzeczą oprzeć ſię ſilnie i ſkutecznie wzraſtaiącey potędze *Francuzow*, gdyż niepodobieńſtwem było, inne mocarſtwa do własnego ſkłonić intereſſu, albo raczey natchnąć ich rady rozsądkiem. Byli tacy Statystycy którzy przez ſwoią złą i przewlekaiącą politykę, dozwolili *Francyi*, zoſtać panią *Europy*. Zkądże więc naſtąpił ten nędzny i poniżaiący ſtan niektorych mocarſtw? Oto idąc za takiemi radami, iakie tu zacny Lord *Holland* i ſtronnicy iego podawali. Moie zdanie było zawsze iedno, iż ieżeli *Francya* zoſtanie panią ſtałego lądu, wy żadnego dla ſiebie beſpieczeńſtwa mieć nie możecie, że ieżeli przez upadek i boiaźń innych mocarſtw, przywiedzeni będziecie do oddzielney negocyacyi, nigdy dobrego i pewnego pokoiu nie otrzymacie, pomimo ſławy i ważności zwycięztw waszych. Nieiedność i źle zrozumiana ſamoiſtna polityka, zrządziła całą tę klęſkę, w którey ſię znaczna część *Europy* znayduie. Dziś dopiero otwieraią ſię oczy wielu mocarſtwom, które okazuią chęć przedſiewzięcia innego poſtępowania. Teraz więc ieſt pora dla *Anglii*, zamiaſt zoſtawienia *Europy* ſamey ſobie, podbudzania owszem iey uſiłowań, i przyłożenia ſię do iey uwolnienia. Niech pokoy będzie daleki lub bliſki, żadna iednak negocyacya nie może bydź czyniona, ieżeli w niey wielkie przedmioty na które wzgląd mieć powinniśmy, za zaſadę umieſzczone nie zoſtaną. Takie to ſą rady i zdania moie, które ia zawſze podawać nieprzeſtawałem. Może tu kto powie, iż to te rady ſprowadziły klęſkę na większą część *Europy*. Przypomniymy ſobie iednak *Hollandyą*, kiedy tak przez negocyacyą niebespieczeńſtwo od ſiebie oddalić poſtanowiła, iak ſtaraliśmy ſię zbiiać takową iey zaſadę, a lubo dowody w mowie królewſkiey podowczas wyrażone, nazwano czartowſkim paragrafem, wszakże czas okazał, żeśmy prawdę mowili. Przypatrzmy ſię iakim przyczynom przypiſać należy upadek naszych przymierzeńcow? iakie ieſt położenie tych mocarſtw, które w ſtanie drżącym, poniżaiącym i nieſławnym znayduią ſię? Czyż nie dla tego, iż poszły za takiemiż radami, iakie nam lord *Holland* i przyiaciele iego podaią. Za czasow trudnych i niebespiecznych uſiłowaliśmy utrzymać honor i niepodległość naszego kraiu, rownie iak wſpierać wolność *Europy*, teraźnieyszą przewagę winien ieſt narod ſwoiey ſtałości, zapałowi i cnocie.

z Paryża dnia 1. Grudnia.

Po upłynionych trzech mieſiącach Prezydencyi Ob. *Treilhard*, Ob. *Revelliere-Lepaux*, odebrał pieczęcie Dyrektoryatu Wyk:— Dnia wczorayszego opasano woyſkiem dwa teatra *Paryſkie*, *Vaudeville*, i *Louvais*. Aresztowano ludzi niemaiących dokładnych zaświadczeń. Procz tego wzięto 9 przekonanych o emigracyą, 12. rekwizycyoniſtow, 6 cudzoziemcow, i 30 innych osob bez żadnych zaświadczeń.— Liſty z *Neapolu* pod datą 27. Październikа pisane zapewniaią, iż na oſtatniey Radzie ſtanu poſtanowiono zachowywać ſię tylko wſtanie obrony.

Dzienniki nasze zawieraią dalszy ciąg rozmowy G. *Buonaparte* z Muftemi *Egipſkiemi*, iak naſtępuie: *Buonaparte*. Więc ta piramida nie zamykała w ſobie żadnego ſkarbu, o ktòrymbyście wiedzieli?— *Suleiman* (kładąc ręce na piersi) Zadnego Panie, przyſięgamy na święte miaſto *Mekki*.— *Buonaparte*. Biada i potrzykroć biada tym, ktòrzy ſzukaią znikomych bogactw, i ktòrzy łakną złota i ſrebra podobnego do błota.— S. Ty oszczędziłeś namieſtnika *Iſſy*, i obszedłeś ſię z nim łaſkawie i dobrotliwie.— *B*. Jeſt to ſtarzec, ktòrego ia ſzanuię (niech Bòg uſkuteczni iego życzenia, gdy ie umiarkuie roſtropność i prawda), lecz w tym ieſt niesprawiedliwy, iż ſkazuie na ogień wieczny wszyſtkich Muzułmanow, a *Allah* nikogo prześladować nie każe.— Też dzienniki przytaczaią dwa proroctwa przed 30 lat przez ſławnego *Montesquieu* napisane „*Państwo Ottomańſkie przed upłynieniem dwoch wiekow, będzie teatrem tryumfow iakiego nowego woiownika* (18. *Liſt Perſki.*)— „ etc.

Wypis z Liſtu piſanego przez iednego Członka Inſtytutu w Kairze *do iednego z przyiacioł pod d.* 28 *Sierpnia*.— Klęſka flotty nie nadweręzyła zaufania armii. Organizacya wewnętrzna idzie z pośpiechem. Mieſzkańcy wszyſtkich ſektow wezwani ſą do Rządu, lecz *Koptowie* naywiększą we wszyſtkim okazuią gorliwość. Członki Inſtytutu Narodowego założyli tu towarzyſtwo podobne do *Paryzkiego*. Przybrali do ſwego grona niektórych uczonych i artyſtow przybyłych z armią, niektòrzy woyſkowi także przyłączonemi zoſtali. Generałowie *Kleber*, *Deſsaix*, *Regnier*, *Andreossi*, *Caffarelli*, adjutant Generała kommenderuiącego i naywyżſzy kommissarz *Sucy* ſą przypuszczonemi. To zgromadzenie ma nader piękne mieſzkanie, przy którym wkrotce zrobiony będzie ogrod botaniczny. Rozpoczęto iuż robotę około zwierzyńca, wkròtce założona będzie publiczna biblioteka, obſerwatorium, gabinet fizyki, laboratorium chimii, ſale ſtarożytności etc. Ob. *Monge* obrany zoſtał Prezydentem, *Buonaparte* Vice-Prezydentem, Ob. *Fournier* Sekretarzem. W tym kraiu wiele ieſt do czynienia, lecz zatrudniaiąc ſię nim, można go zrobić nader kwitnącym.

Nasze Dzienniki zawieraią w ſobie liſt Konsulatu *Rzymſkiego*, do Kommiſſarzow *Francuzkich* w *Rzymie* zoſtaiących, który można uważać iako wyzywanie Króla *Neapolitańſkiego* do woyny, o czym przekonać mogą naſtępuiące z niego wypisy: „Nieprzyiaciel ſilny przez naszą ſłabość, w oſpałości naszey swoią położył nadzieię, pewność swoiey przewagi nie na męſtwie ſwych woiownikow, ale na letargu wolnych ludzi, ktòrych chce zniszczyć zakłada.— Jako, grozi nam ſąſiad, zamyśla o naszey ruinie, chce rodzącą ſię rozszarpać Rzpltą, pobudza przeciw niey własne obłąkane przez ſiebie dzieci, uzbraia i opłaca wewnętrznych iey nieprzyiacioł; jego zawziętość zapala bunty w opaſanych iego granicą departamentach, otwiera do swoich kraiow schronienie dla mordercow żołnierzy *Francuzkich*, dodaie im żywności i ammunicyi wſzelkiego rodzaiu. Nie dosyć na tym; rozrzuca po naſzym kraiu burzliwe plany, zmowne liſty, obietnice i groźby; Agenci iego rozchodzą ſię po wſiach, po miaſtach, na publiczne mieysca, na schadzki prywatne; duch ten przeciſka ſię do urzędow kraiowych, do trybunałow: ci ktòrzy zbliżenia iego oczekuią z niecierpliwością, nie taią iuż swoiey radości. Maiątek publiczny który ſię na bespieczeńſtwie wspiera, niknie codziennie pod przerażaiącym poſtrachem, który nas ze wſzyſtkich ſtron Rzeczypospolitey doſięga. Y zaiſte iak można wymagać ufności dla monety zawarowaney na dobrach, które iutro mogą być wydarte. Niech nakoniec haſło patryotyzmu da ſię ſłyſzeć Rzeczypospolitey. Chcecież broni? będziemy ią mieli. Konsulat świadczy ſię zdobyciem *Baſtylij*. Chcecież pieniędzy, i wſzelkiego rodzaiu żywności? znaydziemy ie; Konsulat zna przyiazne momenta, i wielkomyślną odwagę konwencyi narodowey *francuzkiey*. Chcecież ażeby ziema *Rzymſka* oczyszczona była od wſzyſtkich okrywaiących ią nieprzyiacioł? Obywatele kommiſſarze, iedna nas powołuie ſprawa, ſprawa obrońcow wolności. Przy nas zwycięſtwo, niech kommissya połączy ſię z konsulatem, niech potwierdzi śrzodki, ktòre iey przełożemy, niech nam poda te, ktòre im doradziła gorliwość, a za wyiściem z tey obrady, niech ſię *Rzym* dowie o ſwoim odrodzeniu, (podpisano) *Pierelli* Prezydent konsulatu. *Baſſal* ſekretarz generalny.

Jeden z naszych dziennikow zawiera w ſobie naſtępuiący obrachunek: Siły nasze przed kilku mieſiącami ſkładały ſię z 300 tyſięcy woyſka; z rekwizycyi 1793. roku 350 tyſięcy, a do 250 tyſięcy zapisanych od 20 do 21. roku, co wynoſi 900 tyſięcy ludzi. Zapewnia, iż liczba rekwizycyoniſtow departamentu wyższey *Garonny*, ktòrzy poszli do *Nicei*, wynoſi do 6 tyſięcy, i że tenże departament doſtarczył 3 tyſiące przez konſkrypcyą.— Dnia 9 t. m. Ob. *Volf* rodem *Szwaycar*, żołnierz z brygady *d'Embrun* w przeprawie przez potok *Boscodons* niezmiernie kilkodniowemi deszczami nabrzmiały, poſtrzegł iednego oyca familii, ktòrego unoſiła byſtrość wody. Pomimo oczewiſtego niebespieczeńſtwa, ten odważny żołnierz zſiada z konia, rzuca ſię w przepaść wody i z nadzwyczayną pracą, chwyta za włosy tonącego człowieka i przyprowadza go do brzegu. Tonący przyszedłszy do zmyſłow, dobywa zkieszeni dwa talary od 6. fr. i mowi głosem nayczulszey wdzięczności: *To ieſt wszyſtko co mi zoſtaie, bierz, winien ci ieſtem życie.* Na to żołnierz: *Ah moy przyiacielu, ia mam dzieci, wiem co to ieſt powrocić oyca familii, i obywatela oyczyznie; ſchoway te pieniądze, ia nie uczyniłem tylko moią powinność.*

Tuteyszy poseł *Hiſzpańſki* kawaler Azara miał oświadczyć Dyrektoryatowi, iż Król iego nie mile patrzy na deklaracyą konsulow *Rzymſkich* kommiſsarzom *Francuzkim* podaną, wzywaiącą do wypowiedzenia woyny *Neapolowi*.— Nazwiſka niektorych ulic znowu poniosły odmiany. *Chartres*, *Valois*, i *Montpenſier* otrzymały imie *Malty*, ludu *Batawſkiego* i *Marceau*.— Liczba osob ſchwytanych w Departamentach *Belgickich* i przywiezionych do *Paryża* wynoſi przeszło 200. — Niezgody między partyą Dyrektoryatu i oppozycyą ciągle trwaią. Widać ſię to daie w ſporach względem intereſſow ſkarbowych, które bądź z tey, bądź z inney iakiey przyczyny, zawsze bez arbitrow odbywane bywaią. Oddalenie *Lecarliera* od miniſtroſtwa, przypisać iedynie należy iego niezgodności z Dyrektorem *Rewbell*. Był òn zaś w ścisłym związku z Dyrektorem *Merlin de Douai*. — Z powodu umieszczenia Ob. *Truguet* na liście emigrantow, nie małe powſtało nieukontentowanie. Wielu ſię zapytuie, czy prawa emigracyi mogą być przyſtoſowane do czynności poźnieyſzych od konſtytucyi? Łatwość wpisania na liſtę emigrantow, rownie okropną wyſtawuią, iak oſkarzenia przed ſądem rewolucyinym za czasow *Roberspierra*. — Ob. *Guinguené* dawny poseł w *Turynie* popadł w niełaſkę u Dyrektoryatu. Jemu to przypisuią, rozrzucone w *Piemoncie* naſiona rewolucyi, gdy tym czasem rząd chce koniecznie utrzymać na tronie Krola *Sardyńſkiego*. — Z *Toſkanią* ſtoſunki Dyrektoryatu coraz są przyiaznieysze. Poſel *Toſkańſki* w *Paryżu* miał otrzymać zapewnienie, iż kray ten w przypadku woyny zupełnie neutralnym uważany będzie. — *Papież* znayduie ſię w iednoſtayney bez-czynności. Zadnego przy nim nie ma Kardynała, a wſzyſtkie bulle, dyspensy etc. papieſkie, wydawane są teraz w *Rzymie* od umocowanego agenta papieſkiego. — Ob. *Botto* wyſłany od Dyrektoryatu z nowemi zleceniami do *Wiednia*, iedzie do *Florencyi*, gdzie potrzebnemi paszportami do *Wiednia* od Pana *Manfredini* opatrzonym zoſtanie. Jeſt to ten ſam, który przed zawarciem traktatu w *Campo Formio* oſtatnie inſtrukcye powiozł tam dla Generała *Buonaparte*. — Kawaler *Azzara* w wielkim ieſt zawsze znaczeniu. W momencie kiedy kaſſa *d'Escomptes* była w zamięszaniu, oświadczył, iż ſummę 1,500,000. funtow którą ma w wexlach, chętnie za papiery tego banku zamieni.

Agenci roializmu maiąc ſobie poleconą organizacyą nowey assocyacyi podobney do tey od którey dzień 18. fructidora uwolnił Rzpltę, przebiegaią na nowo wszyſtkie Departamenta. Okrąg *Eſcalques* w Departamencie *wyżſzey*

Garonny, był iednym z ſiedliſk tey kontrarewolucyiney aſſocyacyi; w ſamey rzeczy bunt powſtał niedawno w tym okręgu pod pozorem konſkrypcyi. Plan nowych konſpiratorow obeymuie wszyſtkie części Rzpltey, wyiąwszy dwa Departamenta. W każdym kantonie maią ſwoich kommissarzow. Kommissarze formuią liſtę osob które od nich bywaią przyiętemi do aſſocyacyi. Każdy świeżo przyięty odbierał imie woyſkowe, ażeby w przypadku przeięcia liſty, nie poznano oſob. Przyſięga zapiſanych ieſt; *iż nie będzie nic czynić bez rozkazu, i poki Paryż nie obeymie Rządu. Paryż* w ſamey rzeczy zawiera w ſobie wielką liczbę konspiratorow; lecz Rząd czuwa, i sprawiedliwość iego nie ſpoźni ſię w ukaraniu winowaycow.

Odbieramy wiadomość, iż zdrada wydała *Anglikom* port *Mahon*, na wyspie *Minorce*, ktorey *Hiszpani* zoſtali właścicielami przez traktat pokoiu 1783 roku, *Anglicy* tylko w 3 tyſiące ludzi pokazali ſię przed tą twierdzą, i znalezli pomocnikow w wielkiey liczbie emigrantow *Francuzkich*, ktòrzy tam założyli ſwoie mieszkanie. Kommendor *Ruffo* miniſter *Neapolitańſki* przy Rzpltey *Francuzkiey* wyiechał z *Paryża* na powrot do ſwego dworu. Jego ſekretarz legacyi pozoſtał tu w urzędzie ſprawuiącego interessa.— Liſt z wyspy *Java* pisany, donoſi, iż *Anglicy* pokazali ſię w ſtanowiſkach wysp *Borneo i Madury*, i że zdaią ſię mieć zamiary napadnięcia na *Batawią* śrzodek handlu *Hollenderſkiego* w *Indyach Wschodnich*; lecz rząd *Batawſki* przedſiebierze wszyſtkie potrzebne ſrzodki, ażeby te zamachy uczynić bezſkutecznemi; wszyſtkie brzegi napełnione ſą bateryami, wyſtawiaią tam wszędzie nowe fortyfikacye, i naprawiaią ſtare. Siły *Batawſkie* w ſamym mieście *Batawia* wynoszą 2000. *Europeyczykow*, a 9000. *Malezanow*, ludu nader bitnego. Procz tego mogą być pewni ſilney pomocy z ſtrony *Serapatow*, oraz Krolow kraiu *Batam*, *Theribon*, *Togol*, *Gresnie*, wszyſtkich ſprzymierzonych z rządem *Batawſkim*.

Naypięknieyſze uſtawy dla oświecenia publicznego, są bezwątpienia *Licea* tuteysze godne wiadomości powszechney Każde z nich ieſt pewnym gatunkiem Akademij, ktòrych utworzenie przez osoby prywatne w iednym tylko *Paryżu* uſkutecznione być mogło, gdzie tak wielka nauczycielow i ſłuchaczow znayduie ſię liczba. W pięknie ozdobionych ſalach *Liceum* republikanckiego ieſt także biblioteka, gabinet do czytania, gabinet fizyczny i laboratorium chimiczne. W *Liceum* cudzoziemſkim, są przepyszne ſale, w którym koncerta ſię odbywaią. W *Liceum* kunsztow, okazały ieſt gabinet machinow. W takowych *Liceach* ſławni nauczyciele czytaią ſwoie dyſſertacye, ſtoſownie do ſyſtematu nauk i kunsztow, ktòry corocznie od adminiſtratorow ułożony i do wiadomości publiczney podany bywa. *Liceum* kunsztow procz tego daie kiedy niekiedy publiczne ſeſſye muzyki i tańcow, tudzież dochodzi i ogłasza doświadczenia machin pożytecznych. Jeſteſtwo ſwoie winno rewolucyi, i zabiegom założyciela i ſekretarza ſwego Ob. *Desaudray* ſzefa brygady. *Liceum* cudzoziemcow naywięcey zabawom ieſt poświęcone. Naydawnieyſze zaś ieſt *Liceum* republikanckie od 14. lat, za opieką niektòrych panow założone, i dotąd w pewnym domu przy pałacu *równości* z powodzeniem utrzymuiące ſię. Ofiaruie bardzo mierne abonowanie dla oboiey płci po 4ry luidory dla męszczyzn, i po dwa dla kobiet, a za pomocą tak ſzczupłego wydatku, można powziąść wiadomość naypotrzebnieyſzych i nayprzyiemnieyszych nauk. *Liceum* to fundusz ma wielki, gdyż nayznaczniey odwiedzanym bywa, a w pobliſkich ſalach do czytania i konwersacyi, osoby szukaiące tylko zabawy, przyiemną rozrywkę dla ſiebie znayduią. *Deparcieux* czyta lekcye fizyki experymentalney, *Fourcroy* Chymij, *Brogniard* Mineralogij, Zeologij, a na wiosnę Botaniki, *Sue* Anatomij i Fizyologij, *Coquebere* geografij fizyko-ekonomiczney, z uwagami nad hiſtoryą filozoficzną rodzaiu ludzkiego, *Hassenfratz* daie teoryą kunsztow mechanicznych i rzemioſł. *Mercier* miewa mowy o literaturze i dziejach literatury, tudzież porownanie filozoficzne ięzykow. *Garat* daie naydawnieyſzą hiſtoryą *Egiptu*, ktòra w teraźnieyſzych okolicznościach powinna być ciekawą, zakończy zaś dyſſertacyami o widokach przyszłych korzyści z kolonij *Egipſkiey*, i iaki te wpływ mieć mogą na polor *Azyi* i *Afryki*, tudziez handel *Europeyſki*.

z Bruxelli dnia 28. Liſtopada.

Dowiaduiemy ſię, iż dnia 26. i 27. zaszły ieszcze niektóre małe potyczki z ſzczątkami rozproszonych buntownikow. G. *Collaud* poſtanowił uczynić z niemi oſtateczną rozprawę tak dalece, iżby wszędzie do ſzczętu wykorzenić naſiona insurrekcyi. Z tego powodu kawalerya Republikanſka rozeszła ſię dnia wczorayszego na wszyſtkie ſtrony. Zapewniaią, iż pomiędzy buntownikami znayduie ſię wielka liczba *Hollenderſkich* zbiegow, i że broń i ammunicye przychodzą im od liwrantow tego Narodu.— Kommiſſya woienna 24. dywizyi ſkazała na śmierć nieiakiego *Kolberg* bywszego officera w regimencie huzarow Cesarſkich, przekonanego o przemawianie ludzi. Odwołał ſię od tego wyroku do Rady rewizyiney. Dnia onegdayszego przechodził tu ieszcze ieden transport młodzieży konſkrypcyiney pod eſkortą iednego oddziału kawaleryi, i udał ſię do *Strazburga*.— Na wynalezienie młodzieży chroniącey ſię przed konſkrypcyą, poſtanowiono naſtępuiące śrzodki: oycowie i matki winni będą dać liſtę ſwoich dzieci z wyrażeniem ich wieku i mieyſca, na ktòrym ſię znayduią. Zaden właściciel warsztatu nie będzie mogł dawać roboty osobom do konſkrypcyi należącym pod karą pieniężną. Procz tego wszyscy rzemieślnicy winni będą podać liſtę ſwoich robotnikow. Fałszywe zeznania będą ſurowo karane.

Dnia 1 Grudnia.

Generał dywizyi *Collaud*, ktory wyiechał do *Lowanium*, dla kierowania z tamtąd attakiem przeciwko inſurgentom *Flandryi*, powrocił do *Bruxelli*, dokąd wkrotce przybyło za nim kilka korpusow infanteryi i iazdy. Mowią, iż ta wyprawa iak naypomyślnieyſzy odnioſła ſkutek; insurgenci z wielką ſtratą pobici i rozproszeni zoſtali. G. *Jardon* na czele małego oddziału woyſka przebiega teraz lasy, dla wypędzenia chroniącey ſię reſzty buntownikow. Z inney ſtrony dowiaduiemy ſię, iż Rząd *Batawſki* przedſięwziął doſtateczne śrzodki dla przeszkodzenia, ażeby insurgentom nie była doſtarczana z *Hollandyi* żywność, broń i ammunicya.— Dnia wczorayszego ogłoszono wyrok Dyrektoryatu Wyk: oświadczaiący na nowo miaſto *Bruxellę* w ſtanie oblężenia, z tego powodu nikt nie może wychodzić ani wchodzić do miaſta, bez paszportu podpisanego przez kommendanta miaſta.— Nie uſtało tu ieszcze aresztowanie podeyrzanych osob, i wybieranie zakładnikow w okręgach wieyſkich.

z Hagi dnia 1. Grudnia.

Im bardziey Dyrektoryat i wyznaczona kommissya zatrudnia ſię odkrywaniem dalszych odnogow ſpiſku, tym areſztowania ſą teraz częſtsze. Tak, wzięto do więzienia OOb. *Denis*, *Rouychaver* i *Souspoll* w *Roterdamie*, Ob: *Meyer* w *Schiedam*, i exreprezentantow *Caillard*, *Pompeyva* i *Gallas*. Zoſtali zaprowadzeni do więzienia trybunału *Hollenderſkiego*, zkąd wywiezieni ſą OOb. *Ruiſchr Vſser*, *Grönevald*, i *Voogt* i w więzieniu kryminalnym oſadzeni.— Co ſię tycze Ob. *Hoitsma*, ciało prawodawcze uchwaliło, iż żądanie iego, w otrzymaniu satysfakcyi z miniſtra policyi, ktòry go nie zważaiąc na charakter reprezentanta narodu aresztował, nie może podpadać żadney rozwadze, i że dopoty śrzodki w tey mierze przedſiewzięte nie będą, dopoki rzecz cała odkrytą nie zoſtanie, do iakiego ſtopnia Ob. *Hoitsma* należał do ſpiſku.— Wielki plan ſkarbowy zoſtał iuz przyięty. Dla zaſtępienia wydatkow na rok przyſzły poſtanowiono podatek po 5. od ſta od przychodow przeſzło 300. złotych przenoſzących, a po 10. od przychodow 600. zł. czyniących. Podatek ten ieſt w ſpoſobie pożyczki, ktòra wytrącona potym będzie z opłaty podatkow ſtałych. Kontrybucya zaś roczna ma bydż po 3. od ſta od dochodow, i trwać będzie od roku 1800 do roku 1824.— Z obserwacyow fizycznych uważano, iż od narodzenia *Chryſtusa*, ſtan powietrza co 400 lat ieſt zawsze iednakowy, podług więc takowych doſtrzeżeń, powinnibyśmy mieć zimę w r. 1799 nadzwyczay tęgą, gdyż w roku 1399 zima tak była mocną, iż morze pułnocne zamarzło.

z Madrytu dnia 14. Liſtopada.

Odebraliśmy tu podchlebną z *Indyow* wiadomość o całkowitym zwycięztwie odnieſionym przez walecznego Generała *Avala*, ktòry napotkawszy iednę dywizyą *Angielſką* rowną w ſiłach, po mocney ſtoczoney bitwie, zatopił ieden ſtatek nieprzyiacielſki, a inne do poddania ſię przymuſił.

z Sztokolmu dnia 27. Liſtopada.

Codziennie oczekuiemy tu, na barona *de Budberg*, poſła *Roſſyiſkiego*, ktòry ieſt iuz w drodze, i znowu w charakterze ambaſſadora *Roſſyiſkiego* przy dworze naſzym zoſtawać będzie.

Od granic Auſtryackich dnia 28. Liſtopada.

Pierwsza kolumna woyſk *Roſſyiſkich* miała przybyć dnia wczorayszego do *Cieszyna*, a dnia 17. Grudnia ma ſię przeprawić przez *Dunay* przy *Krems*.— G. *Neu* obiął kommendę nad fortecą *Bawarſką Ingolſtadt*, z ktòrey uſtąpiły woyſka cyrkułow pod dowodztwem G. *Mylius*. Zakładaią tam magazyny na 15. tyſięcy ludzi.— Jeden z emigrantow *Francuzkich* niedawno w *Węgrzech* zmarły, zapisał ſwoy maiątek ſkładaiący ſię z 300. tyſięcy złotych Arcy-Xciu Karolowi, ktòry przy uſtępowaniu z *Belgium* przyłożył ſię wiele do ocalenia życia i maiątku tego emigranta.

W tych dniach od pewnego wielkiego dworu przybył kuryer do *Wiednia*, ktòrego depesze miały być wielkiey wagi. Zapewniaią, iz ieżeli *Francya* nieodſtąpi niektòrych żądań ſwoich, które tyle Rzeszę *Niemiecką* obchodzą, na owczas koalicya znaczny wzroſt weźmie.— Krol *Neapolitańſki* znayduie ſię teraz w obozie pod *St Germano*, o 5. godzin od *Neapolu*. Wezwał do ſiebie kardynała *Albani*, i zapewniaią, iż iedynym zamiarem kròla ieſt powrocić papieża do dawnych praw i kraiow iego. Donoszą także, iż *Francuzi* wszyſtko, cokolwiek do Rzpltey *Francuzkiey* należy, na gotowiznę obracaią, Arcy Xiążę Ferdynand ſtryi Cesarſki bywszy gubernator *Lombardyi*, przybył do *Wiednia* z *Neuſtad*, gdzie mięſzkał z liczną ſwoią familią, od czasu utraty ſwoiego pańſtwa. Ma on także prawo do naſtępſtwa na xięſtwo *Modeńſkie*.— Wielu kawalerow *Maltańſkich* udało ſię do *Syrakuzy*, aby z tamtąd za przyiazną porą mogli do *Malty* popłynąć, i poſtawić ſię na czele tamteyszych insurgentow.— Mowią iż dwor nasz nie przyſtąpi do pokoiu, dopoki okoliczności w *Szwaycaryi i Włoſzech* zaszłe nie zoſtaną odmienione.— Inni iednak ſądzą ſtatecznie, iż do woyny nie przydzie.

O wylądowaniu w *Corfu*, oblężeniu *Ankony i Civita-Vecchia* wiadomości ſą fałszywe, ponieważ nic o nich gazeta dworſka *Wiedeńſka* nie wspomniała.— Admirał *Nelſon*, miał żądać od dworu *Neapolitańſkiego* ciężkiey artylleryi do nowey wyprawy, iak głoszą przeciw *Malcie*.

Po wyiezdzie Papieża z *Rzymu*, X. Maciey *Taixlperger* prałat *Węgierſki*, pisał liſt z politowaniem do *Piusa VI.*, na ktòry odebrał odpowiedź naſtępuiącą: „Ukochanemu ſynowi Maciejowi *Taixlperger* nasze pozdrowienie i błogoſławieńſtwo apoſtolſkie. Liſt twoy ukochany ſynu, był nam przyiemny, iako przynoszący pocieszaiące oświadczenie twoiey miłości i uszanowania ku nam. Pocieszenie to tym miley przyieliśmy, iż do ulgi tak wielkich dolegliwości, użyłeś iedynego lekarſtwa, ktòre w tey mierze przydać ſię może. Wyczerpałeś wſzyſtko z kſiąg świętych, co tylko było naydzielnieyszego do zagoienia ran, wzmocnienia ſłabości ludzkich i podnieſienia ſerca nadzieią. Wielbiemy więc nayprzód twoią czułą ku nam ſkłonność, potym dziękuiemy, iż tak żywo przeięty byłeś losem naszym, i z taką gorliwością uſiłuiesz ulżyć nam ciężaru ſtrapienia, przez mądre i przekonywaiące wyrazy pisma twego. Wszakże chociaż tak wielka i cisnąca ieſt dolegliwość nasza, chętnie iednak pragniemy ponoſić ią mężnie, byle tylko przez te cierpienia naſze, pokoy w kościele przywroconym zoſtał. A iakkolwiek bolesne są te wypadki, ktòre nam znoſić przychodzi, będąc z ſtolicy kościoła wygnani, dziedzictwa S. *Piotra* pozbawieni, i z całey powagi naszey doſtoyności papieſkiey wyzuci, a w tym ſtanie daleko od ukochanych braci naszych i ſynow ſkazani na nędzę i oddaleni ieſteśmy,

wszelako nieszczęścia te naymnieyby nas dotykały, gdyby z naywiększym niebeſpieczeńſtwem kościoła nie były połączone. Należy nam więc nieprzeſtannie błagać Boga o oddalenie tak mocnych niebeſpieczeńſtw od kościoła, i nie dozwolenie aby naykochańſza oblubienica iego dłużey klęſką tak ſzkodliwą niszczoną być miała. Kiedy ty ukochany ſynu przyłożysz uſiłowania do tego, aby za przykładem twoim toż ſamo czynili ci, których zbawienie duszy pieczy twoiey ieſt oddane, na ów czas wątpić nie można, iż łaſkawy Bog zlituie ſię nad naszemi pracami, i wſzyſtko to dla dobra chrześciańſtwa ſprawi, czego ſię po nim twoia ſkłonność ku nam i kościołowi ſpodziewa. Aby zaś ty i owieczki twoie tym goręcey i uſniey zamiary takowe uſkuteczniali, daiemy tobie i ludowi twemu apoſtolskie błogosławieńſtwo, iako zadatek miłości i wdzięczności naszey.— *W Siennie dnia 28. Kwietnia 1798.*

Pius VI.

z Kolonij dnia 1. Grudnia.

Już od trzech dni uſtały przechody woyſk ku kraiom *Belgickim*; dwa bataliony powrociły nawet w okolice *Duſſeldorfu*. Zdaie ſię, iż *Francuzi* ſą teraz w doſtatecznych ſiłach na pognębienie insurgentow, ktorzy ſię ieszcze z wielkim uporem bronią; potwierdzaią, iż ſię przedarli aż ku *Venlo i Maſtricht*. Obawiać ſię należy, ażeby ſię nie złączyli z insurgentami kraiu *Leodyiſkiego* i *Luxemburſkiego*. Mowią, iż liczba insurgentow *Belgickich* ma dochodzić do 20 tyſięcy, nierachuiąc taiemnie im ſprzyiaiących.

Nowa organizacya armii *Mogunckiey* czyli *Reńſkiey*.— *Jourdan* General kommenderuiący, *Ernouf* ſzef generalnego ſztabu, Głowna kwatera w *Wizbaden*, a wkrotce w *Straſburgu*.— *Kommendant lewego ſkrzydła, Bernadotte* (to ſkrzydło rozciąga ſię od granic Rzeczypospolitey *Batawſkiey*, aż do *Bingen*, i do powiatow leżących naprzeciwko teyże linii. Głowna kwatera w *Wetzlar*.—) *Kommendant środka*: *St. Cyr* (zacząwszy od *Bingen*, aż do granic niższego *Renu*, łącząc w to mały powiat prawego brzegu. Głowna kwatera w *Moguncyi*.—) *Kommendant prawego ſkrzydła*: *Ferino* (zacząwszy od granic niższego *Renu*, aż do Rzeczypospolitey *Helweckiey*. Głowna kwatera w *Kolmarze*.—) *Kommendant przedniey ſtraży*. *Lefebvre*. (Nienależący do Generałow rozmaitych ſkrzydeł, i iedynie podległy Generałowi kommenderuiącemu. Ta przednia ſtraż zaymuie zupełnie prawy brzeg *Renu*, między *Lahną i Niddą*) Głowna kwatera *Homburg*. — *Kommendant woyſk Francuſkich w Helwecyi*: *Maſſena* (Zacząwszy od *Bazylei* aż do gory S. *Gotardo*. Te woyſka ſkładaią korpus oſobne) Głowna kwatera w *Zurich*.

z Frankfortu dnia 2. Grudnia.

W kraiu *Gryzonow* dla tęgich mrozow kilka ſzyldwachow na gorach zmarzło.—Woyſka Palatyńſkie ktore w *Juliaku* i *Bergen* ſtały, maszeruią teraz do *Bawaryi*, dla złączenia ſię z nowo utworzonym korpusem woyſk Elektorſkich. Umowa względem tego nowego korpusu, zaszła ieszcze za bytności w *Monachium* Arcy-Xiążęcia *Karola*, warowano iednak, aby nigdy za granice *Bawaryi* nie był wysyłanym.— Ob. *Alquier* poseł Francuzki w *Monachium*, miał nie dawno prywatną audyencyą u Elektora, i z miaſta tego nie wyiedzie. — Tuteyſze pisma twierdzą, iakoby dwór *Wiedeńſki* był wezwany do pośrednictwa w celu przyſpieszenia powszechney pacyfikacyi z *Anglią*, *Portą* etc. Ztąd pogłoſka, iż kongreſs powszechny zwołany zoſtanie, i że ten w *Manheimie* odbywać ſię będzie.—Utrzymuią niektorzy, iż Ob. *Sieyes* podał także plan powszechney pacyfikacyi. Mowią iż *Anglicy* niechcąc roſpoczynać oddzielnych i proſtych negocyacyow z *Francyą*, od czasu niepomyślnego ich obrotu, poſtanowili traktować w tey mierze w *Berlinie* przez ambaſſadora swego Pana *Elgin*.

z Raſtad dnia 4. Grudnia.

Dnia dzisieyszego Deputacya Reszy odprawiła 82. ſeſsyą. Na tey ſeſsyi miniſter *Auſtryacki* uczynił oświadczenie ſtosowne do Traktatu zawartego w *Campo Formio*, i do 9. Artykułu tegoż Traktatu względem emigrantow *Belgickich*. Wyraża w tym oświadczeniu, iż ten Artykuł ieſt tak iasny i tak dokładny, iż żadnemu podwoynemu tlumaczeniu podpadać nie może. Iż nie tylko w Traktacie pokoiu w *Campo Formio* był przyięty i potwierdzony, lecz nie zaszło żadne-urzędowe ſprzeciwienie ſię względem pomienionego Artykułu. Przeszkody w iego uſkutecznieniu nie mogą być uważane, tylko iako niedopełnienie, i czynność ſamowolna, ktorey nic uſprawiedliwić nie zdoła.— Na teyże ſeſsyi Deputacya Rzeszy wydała *Conclusum*, ktorego treść naſtępuiąca:— I. Co do wysp *Reńſkich*, Deputacya przyięła z ukontentowaniem zapewnienie miniſtrow pełnomocnych Rzpltey *Francuzkiey*, iż własność wysp poſiadanych przez prywatne oſoby *Niemieckie* na lewym brzegu Nurtu będzie im zachowana. Miniſtrowie *Francuzcy* żądaią ieszcze ażeby własność wysp wyższego *Renu*, gdzie nurt formował dawniey granicę, i ktore należały do ſtanow Rzeszy, były uſtąpionemi dla Rzpltey *Francuzkiey*. Deputacya Rzeszy, ażeby na nowo okazać, iż niczego niezaniedbuie coby mogło ułatwić dzieło pokoiu, zezwala ieszcze na to żądanie.— Z tego powodu obiecuie ſobie, iż propozycye względem wyspy *Buderich* podane, i negocyacye w tey mierze *Pruſs* z rządem *Francuzkim*, uczynią pożądany ſkutek w takiey okoliczności, ktora intereſsuie razem bespieczańſtwo granic *Niemieckich*.— 2.) Co do cła w *Elsfleth* Deputacya mniema, iż ſię doſtatecznie wytłomaczyła w ſwoiey Nocie pod dniem 17. Października, wyraziła tam iż zoſtawia ſamemu domowi *Holſtein Oldembourg* zrobienie tego handlowego ułożenia ſię z Rządem *Francuzkim*.— 3.) Co do artykułu o emigracyi, pewną ieſt rzeczą, iż prowincye na lewym brzegu *Francyi* uſtąpione, nie mogą przeſtać być *Niemieckiemi*, aż w tenczas gdy Rzesza *Niemiecka* przez uroczyſte traktaty pokoiu odſtąpi do nich mianego prawa, a zatym gdy te prowincye nie mogą być rzeczywiście *Francuzkiemi*, iak tylko przez zawarcie traktatu pokoiu, wypada oczewiście, iż prawa o karach przed obięciem tych kraiow poſtanowione, nie mogą bydź do nich przyſtosowane. Zważaiąc przytym na rozkazy obydwoch rządow w rożnych czasach, względem przechodu obywatelow czynione, Deputacya ſpodziewa ſię, iż ci emigranci znaydą mieysce w powszechney amneſtyi, ktorą pełnomocnicy *Francuzcy* przyrzekli.— Miniſtrowie pełnomocni Rzpltey *Francuſkiey* odpowiedzieli mało zaspakaiaiącym ſposobem na mocne przełożenia Deputacyi Rzeszy względem zaſilenia fortecy *Erenbreitſteinu*. Ponieważ nie ſtarali ſię uſprawiedliwić oblężenia tey twierdzy, lub też oſtabić zdanie w tey mierze Deputacyi, a zatym taż Deputacya winna ieſt obſtawać przy ſwoich poprzedzaiących oświadczeniach, czekaiąc na dogodną odpowiedź.

Uważaią tu, iż Miniſtrowie *Francuzcy* odprawiaią częſte konferencye z Miniſtrem *Auſtryackim*, ktory, iak zapewniaią oświadczył urzędownie Miniſtrom *Francuzkim*, iż woyſka *Roſſyiſkie* poty nie przeydą granicy dziedzicznych kraiow, poki rozpoczęcie krokow nieprzyiacielſkich nie przymusi cesarza do dalszego poſtępowania.

W *Frikthal* rząd Ceſarſki ogłoſił, iż wſzelkie wieści względem odſtąpienia kraiu tego ſą fałszywemi. W *Bryzgowij* rownie nie ſłychać o odmianie rządu, ſtosownie do umowy w *Campo Formio*.— Od czasu iak Miniſter Francuzki *Bonnier* dom ſwoy otworzył, ieszcze cała deputacya Rzeszy nie była do niego zaproszoną. Wczoray dopiero członki iey znaydowali ſię u niego, procz poſłow *Saſkich*, *Wirtzburſkich*, *Hannowerſkich*. *Bonnier* ieſt teraz więcey mowiącym i przyiemnym niż dawniey.

z Bazylei dnia 28. Liſtopada.

General *Xaintrailles* dowodzi lewym ſkrzydłem korpusu woyſk *Francuzkich* znayduiących ſię w *Szwaycaryi*. General *Lauer* maiący swoią głowną kwaterę w *Szaffuzie*, kommenderuie przednią ſtrażą, a General *Nouvion* prawym ſkrzydłem. Mowią iż wkrotce wielka naſtąpi odmiana w tym korpuſie, ktory teraz zoſtaie pod dowodztwem G. *Jourdan*.—Przechod woyſk do *Włoch* idących, ieſt nieuſtanny.

z Rzymu dnia 19. Liſtopada.

W ciągu kilku dni, przybyło tu pięć pułbrygad *Francuzkich* i kilka regimentow kawaleryi; iedna część tych woyſk wyſłana zoſtała ku *Albano* i *Veletri*. Organizacya naszey nowey Gwardyi, iuż prawie zupełnie ieſt dokończona. Podług świeżych urządzeń, woyſko narodowe nazywać ſię będzie *Woyſkiem Pułkowym*, i podzielone będzie na trzy korpusy pod oſobnemi Generałami.—General *Championnet* przybył dnia 16. do *Ankony*; oczekuiemy tu na iego powrot. Zawſze ſię tu utrzymuie mniemanie o bliſkiey z *Neapolem* woynie. Liſty z tego miaſta pod dniem 14, donoszą, iż Krol wyiechał w towarzyſtwie Generała *Mack* dla przeyrzenia dwoch korpusow woyſka przy granicach, iednego w *St Germain*, drugiego w *Sora* ſtoiących. Podług tychże liſtow, Admirał *Nelson* czynił przygotowanie do ſekretney z *Neapolu* wyprawy, iż wyſłał wielką liczbę bomb na okręty.— Ob. *Zanoli* miniſter intereſſow wewnętrznych złożył ſwoy urząd, ktory obiął Ob. *Elia Pace*.—W tuteyszym mieście częſte popełniaią ſię rozboie i kradzieże.—Policya przymuszona była zamknąć teatra dla kilkokrotnych wszczętych w nich kłotni.

z Medyolanu dnia 28. Liſtopada.

Czynione tu przygotowania zdaią ſię bliſką przepowiadać woynę. Przybywanie woyſk ieſt nieuſtanne; ściągaią ſię iak nayſpieszniey ku *Brescia i Romanii*, gdzie także posyłaią wiele artylleryi i ammunicyi, Mowią, iż głowna kwatera Generała kommenderuiącego *Joubert* ma być przenieſioną do *Brescia*.

Od granic Włoſkich dnia 14. Liſtopada.

Okolice *Adda* i *Oglio* nad granicą *Gryzonow* i *Valtelina* są mocnym oddziałem woyſk *Francuzkich* osadzone.— Wielka część *Francuzow* ściąga do *Ankony*, *Rimini*, i *Rzymu*.— Do *Liworno* przybyło wiele familii z *Korſyki*, uciekaiących przed zaburzeniami tey wyspie grożącemi. Wielu ſtronnikow *Angielſkich* rozſtrzelano w *Calvi*. Wszakże wszelkie przygotowania do obrony coraz bardziey są przysposobiane.— Co ſię tycze powodzenia Generała *Buonaparte*, nic urzędowego dotąd nie ma, śmiać ſię więc muſiemy z gorliwości niektorych oſob w roznoſzeniu nieszczęść iego, i łatwowierności tych, ktorzy takowe wieści za pewne maią.

TABELLA

Generalna ceny zboż w znacznieyszych Miaſtach Departamentu Warszawſkiego Kameralnego z mieſiąca Liſtopada 1798. roku.

Inspekcya Konsyliarza Poborowego. / Nazwiſka Miaſt.	Na miarę Berlińſką. Pszenicy. Winspel. R.	gr	Zyta. Winspel. R.	gr	Jęczmienia. Winspel. R.	gr	owsa Winspel. R.	gr	Grochu. Winspel. R.	gr
Inspekcya Łęczycka.										
1. Piątek - - -	30	—	23	12	14	12	12	12	27	12
2. Kłodawa - - -	29	—	22	—	13	12	12	—	27	—
3. Kutno - - - -	29	—	22	16	14	—	13	—	28	—
4. Łęczyca - - -	30	12	23	—	14	8	11	16	18	—
Inspekcya Łowicka.										
1. Głowno - - -	28	—	18	—	14	—	10	—	—	—
2. Rawa - - -	36	—	22	—	20	—	16	—	12	—
3. Łowicz - - - -	29	—	20	—	20	—	12	—	12	—
4. Skierniewice - -	36	—	22	—	20	—	16	—	12	—
Insp: Warszawſka.										
1. Biała - - - -	36	—	22	—	20	—	10	—	—	—
2. Błonie - - - -	28	—	22	—	20	—	12	—	24	—
3. Czerſk - - - -	24	—	20	—	16	—	10	—	20	—
4. Gora - - - -	36	—	24	—	24	—	14	—	—	—
5. Goszczyn - - -	—	—	20	—	20	—	10	—	—	—
6. Grodziſk - - -	36	—	22	—	9	12	10	—	—	—
7. Groiec - - - -	34	—	24	—	20	—	11	—	28	—
8. Iłow - - - -	36	—	20	—	19	—	15	—	23	—
9. Mogielnica - -	32	—	22	—	18	—	9	—	32	—
10. Mszczonow - -	34	—	22	—	22	—	10	—	24	—
11. Nadarzyn - - -	34	—	20	—	18	—	12	—	—	—
12. Nowemiaſto - -	42	—	20	—	16	—	10	—	24	—
13. Nowydwor - -	30	—	24	—	22	—	18	—	34	—
14. Piaseczno - -	48	—	24	—	22	—	14	—	40	—
15. Przybyszew - -	30	—	22	—	20	—	14	—	30	—
16. Sochaczew - -	33	—	20	—	20	—	10	—	28	—
17. Tarczyn - -	34	—	24	—	20	—	11	—	28	—
18. Warka - - -	48	—	22	—	18	—	12	—	32	—
Miaſto Warſzawa z Przedmieściami, Pragą i Skaryszewem	34	12	23	10	20	12	11	9	23	10

DONIESIENIA.

Z powodu bliſko kończącego ſię kwartału, Redakcya *Gazety Korrespondenta* uprasza JPP. Prenumeratorow, azeby względem przyszłey prenumeraty od 1. Stycznia w Roku przyszłym zaczynaiącey ſię, raczyli wczesne uczynić zgłoſzenie.— Cena prenumeraty zwyczayna.

Kantor tey Gazety ieſt w Rynku Starego Miaſta, w kamienicy JP. Eberta, pod Nrem 65. na drugim piętrze.— Exemplarz groſzy 20.